

Upravišтво: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: ena mesečno: Lit. 12,-
za inozemstvo pa Lit. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Bitka tankov v Marmariki

Veliki letalski spopadi — 24 angleških letal sestreljenih, dve podmornici potopljeni

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 9. junija naslednje 739. vojno poročilo:

V Marmariki se nadaljujejo boji okoljnih motoriziranih sil z obeh strani. Eskadrije letal tipa Macchi, ki pripadajo 4. skupini lovcev, so se spopadle s sovražnimi formacijami, ki so bile mnogo večje po številu, in so dosegle sijajne uspehe. V ponovnih spopadih je bilo sestreljenih 14 letal tipa Curtiss. Vsa naša letala so se vrnila na oporišče. Angleško letalstvo je nadalje izgubilo 7 letal v borbi z nemškimi lovci, eno letalo pa je sestrelila protiletalska obramba na nekem letališču.

Angleška letala so napadla Taranto in povzročila manjše požare, ki so bili takoj obvladani in pogaseni, ter neznatno škodo v nekaterih stanovanjskih hišah. Žrtve ni bilo. Obrambno topništvo je zadelo in sestrelilo 2 angleška bombnika.

Torpedovka pod vodstvom korvetnega kapitana Evgena Henkeja je na Sredozemskem morju potopila sovražno podmornico. Protipodmorniške pomorske voje sile so v sodelovanju z mornariškimi izvidniškimi letali napadle in potopile še neko drugo podmornico.

Bombardiranje Tobruka

Berlin, 9. jun. d. V noči po nedelji so nemški bombniki strmoglavci ponovno zelo uspešno napadli sovražnikovo luko Tobruk v severni Afriki. Kakor javljajo s službenega nemškega vojaškega mesta, so nemška letala z bombami vseh kalibrov obme-

tavala v luki zasidrano sovražnikovo brodogradnjo. Ko so se nemški strmoglavci tipa »JU 88« pojavili nad Tobrukom, so bili sprejeti od besnega ognja sovražnikovega protiletalskega topništva. V obrambi so na sovražnikovi strani sodelovale cele skupine žarometov. Navzlic hudi sovražnikovi obrambi je nemškim strmoglavcem uspelo prodreti zaporni ogenj in odvreči težke rusilne bombe na pomole in ob njih zasidrane ladje. Posebno huda škoda je bila povzročena v južnem delu tobruške luke.

Izgube v maju

Rim, 9. junija. s. Glavni stan Oboroženih Sil javlja:

Ugotovljene izgube v mesecu maju in izgube, ki niso vštete v prejšnjih seznamih in o katerih so do 31. maja dospeli predpisani dokumenti, so:

Vojska in Milica: v Severni Afriki padlih 109, ranjenih 117, pogrešanih 186. Rusija: (8. seznam): Padlih 79, ranjenih 215.

Balkan: Padlih 475, ranjenih 783, pogrešanih 78.

Mornarica: Padlih 26, ranjenih 32, pogrešanih 99.

Letalstvo: Padlih 50, ranjenih 88, pogrešanih 37.

V seznamu za Balkan je všteti tudi 82 mož posadek Galileje, ki niso bili objavljeni v mesecu aprilu. Slavnim »orcom« in njih družinam gre ganjena in večna hvaležnost domovine.

Nemška ofenziva proti Sebastopolju

Nemške čete so zavzele v naskoku več utrdb na višinah

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. jun. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na trdnjanskem ozemlju Sebastopolja se boji nadaljujejo. Ob podpori najtežjega topništva in močnih letalskih oddelkov je naša pehota v naskoku zavzela vrsto trdnjanskih naprav na obvladajočih višinah. Protinapadi sovražnika so bili krvavo odbiti.

Severnovzhodno od Harkova so se izjavili slabši napadi sovražnika.

V srednjem in severnem odseku je bila obkoljena skupina sovjetskih čet ob podpori letalstva sšisnjena na mal prostor. Krajnjev napadi sovražnika so ostali brez uspeha.

Na Ladoškem jezero je bila z bombami poškodovana trgovska ladja.

V severni Afriki se boji nadaljujejo. Angleško letalstvo je pri tem izgubilo 22 letal.

Pri vojaško brezuspešnem podnevnem napadu na obalo Rokavskega preliva so nemški lovci sestrelili 7 angleških letal.

Nad severno obalo je mornariško topništvo sestrelilo eno sovražno letalo.

V pretekli noči so bili sovražnikovi letalski napadi usmerjeni proti več krajem v zapadni Nemčiji. Med civilnim prebivalstvom so bile žrtve. Povzročena je bila škoda, predvsem v stanovanjskih okrajih in javnih poslopih. Nočni lovci in protiletalski topovi so sestrelili 16 napadajočih sovražnikovih letal.

Letalske bitke

nad Sebastopoljem

Berlin, 9. jun. d. V teku letalskih borb, ki so se v nedeljo razvile v zračnem prostoru nad bojiščem pred Sevastopoljem, so nemška lovska letala sestrelila 8 sovjetskih aparatov. Kakor javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta, so močne skupine nemških lovskih letal ta dan uspešno podpirale operacije nemške pehote proti sovražnikovim utrdbenim postojankam in neprestano bombardirale sovražnikove poljske postojanke, topniške baterije in tudi samo mesto Sevastopolj in luko.

Uničene partizanske tolpe na vzhodu

Berlin, 9. jun. Vojska, ki se pripravlja na pokret vzdolž fronte, dolge več sto kilometrov, mora predvsem odpraviti sleherno nevarnost za svojimi ledji. Zaradi tega se je v zadnjih dneh ojačila borba proti tako zvanim »partizanom«, ki sicer ne morejo resno ogroziti zaledja zaveznikov, pa bi lahko še nadalje izvajali sabotažna dejanja na železnikih, mostovih in dajali informacije sovjetskemu poveljništvu o pokretu nemških čet s pomočjo prenosnih radijskih postaj, ki jim jih dobavljajo boljševiska letala, ki ponotaj pristajajo na zapuščenih krajih.

Posebno se je nadaljevala borba proti »partizanom« v južnem odseku bojišča, ki je očitno boljševiskom prav posebno pri srcu. V to borbo so posegli posebni nemški in madžarski oddelki z veliko intenzivnostjo.

»Völkischer Beobachter« beleži, da se je tam dovršila policijska operacija znatnega pomena proti skupini »partizanov«. Nemški in madžarski oddelki so našli njihovo tajno središče v nekem gozdu. Gozd je bil obkrojen, treba pa je bilo izvajati pravcato bitko. »Partizani« so imeli kakih 100 možnarjev, 21 topov srednjega kalibra in zelo mnogo streliva ter so se v obupu z vso silo pognali v borbo, vendar, kakšna usoda čaka v smislu vojnih zakonov civiliste in vojske, ki se predajajo četnikovanju. Dva dneva je trajala borba in nazadnje je bilo taborišče zavzeto. Na bojišču je obležalo okrog 5000 ljudi. To je že znatna številka, ki kaže, da so bili ukrepi nemškega poveljništva, da si zavaruje hrbet, docela primerljivi. (Le ultime notizie.)

Čiščenje v Transnistriji

Bukarešta, 9. jun. d. V terek je bilo objavljeno, da je bilo v zadnjem času v Transnistriji uničenih 50 komunističnih terorističnih tolp, ki so jih tvorili bivši sovjetski vojski, ki so po umiku sovjetske vojske ostali po velikih mestih Transnistrije in posebno v Odesi. Njih naloga je bila izvrševati sabotažna dejanja in volunsko službo. Za te posele so bile tolpe posebej izvečane. Mnogim osebam je uspelo celo začasnoma pridobiti si zaupanje upravnih oblasti in se vrniti na odgovorna mesta, s katerih so vodile sabotažne in teroristične akcije svojih privržencev.

S finskega bojišča

Helsinki, 9. jun. d. O položaju na finskem bojišču javlja včerajšnje finsko vojno poročilo, da je na Karelski ožini finsko topništvo nadalje obstreljevalo sovražnikove čete, zaposlene z utrjevalnimi deli, kakor tudi sovražnikova bivališča. Na obali Finskega zaliva je finsko topništvo obstreljevalo sovražnikove kolone na pohodu in onemogočalo njihov razvoj. Na ožini Aunus so bili odbiti napadi manjših oddelkov sovražnika. Finsko topništvo je tu obstreljevalo po sovražniku zasedeno vas. Na vzhodni fronti so bile borbe omejene na lahek »molin« ožen topništva in metalec min in na izvidniške akcije. V mestih Kotka in Hamina je bil v zvezi z izvidniškim poletom sovražnikovega letala nad Finskim zalivom letalski alarm. V letalski bitki nad ožino sta bili sestreljeni sovražnikovo strmoglavci in lovsko letalo, dočim sta bila dve nadaljnji lovski letali hudo poškodovani.

Stražna služba pri žetvi v Rusiji

Bern, 9. junija. Švicarska brzojavna agencija je objavila v poročilu iz Moskve,

da je tako zvana komunistična mladina organizirala posebno stražno službo na žitnih poljih v Uzbekistanu, peti izmed sovjetskih zveznih republik. Žito je v Rusiji last države. Zaradi tega se smatra vsako odnašanje žita s polj za tatvino v škodo državi. Poleg tega je »Komsomolskaja Pravda«, moskovsko glasilo komunistične centrale, pozvala kolhoze, naj prično štediti z bencinom, da ga bo čim več preostalo za vojsko. (Piccolo.)

Nemško odlikovanje Degrella

Berlin, 9. jun. Vodja nacionalističnega pokreta Degrella, ki pripada legiti valonskih prostovoljcev, je bil odlikovan z nemškim železnim križcem prvega razreda. Za svoje osebne podvige na bojišču je bil pred kratkim imenovan za poročnika. (Piccolo.)

Kallay pri Hitlerju

Razgovori so se nanašali na politični in vojaški položaj

Berlin, 9. junija. s. Berlinski tisk opozarja na važnost in pomembnost sestanka med Hitlerjem in madžarskim ministrskim predsednikom ter poudarja, da je bil ob tej priliki obširno poročan politični in vojaški položaj in da so razgovori potekali v duhu tradicionalnega prijateljstva in tovarštva v orožju, ki veže obe državi. Od pričetka velikih borb te pomladi na vzhodni fronti, piše »Deutsche Allgemeine Zeitung«, so nemška vojna poročila ponovnokrat omenila dragoceno in učinkovito prispevanje madžarskih skupin. Med narodi južnovzhodne Evrope, ki se danes bore ob strani sil osi, Madžarska ni mogla in ni hotela manjkati. Prvi obisk sedanjega šefa vlade in zunanjega ministra Kallaya pri Hitlerju je bil izraz naravne solidarnosti, ki je bila prav v teh vojnih dneh ponovno podčrtana z vojno napovedjo Amerike Madžarski, Rumuniji in Bolgariji.

Budimpešta, 9. junija. s. Snoci se je vrnil v Budimpešto predsednik ministrskega

Sovjetske in angleške letalske izgube

Berlin, 9. jun. d. S pristojne nemške vojske strani so objavili podatke o sovražnikovih letalskih izgubah v tednu od 31. maja do 6. junija. Iz njih je razvidno, da je v tem razdobju sovjetska vojska izgubila 272 letal, angleške izgube pa so znašale 332 aparatov. Na pristojnem mestu pripominjajo, da so bile britanske letalske izgube v navedenem tednu za 60 letal večje kakor sovjetske, ker so v tem razdobju nemške in italijanske sile v severni Afriki v prav posebno velikem obsegu zapletle v borbo sovražnikove letalske sile. Razen tega je velike britanske letalske izgube treba pripisovati zelo učinkovitemu ognju nemške protiletalske obrambe o priliki zadnjih angleških letalskih napadov na zasedene zapadne pokrajine, kakor tudi na predele zapadne Nemčije.

Obsežne japonske operacije v Čekiangu

Velika premoč japonskega letalstva

Tokio, 9. jun. d. S fronte v pokrajini Čekiang javljajo, da so japonske čete, ki na tem področju brez prestanka prodirajo dalje proti jugu, okupirale mesto Cungjen na področju pri Fučovu.

Curih, 9. jun. Japonske oborožene sile razvijajo vedno hitreje svoje operacije v pokrajini Čekiang. Po padcu Kihve, glavnega mesta pokrajine, so prodrele do važnega letalskega oporišča Cusien, kakih 100 km daleč od Kihve, in do železniške proge, ki vodi proti jugozapadu in ki se je kitajske sile poslužujejo za ojačevanje svojih čet v južnem Čekiangu.

Prvi izmed obeh ciljev je bil dosežen. Cusien je v japonski posesti. Japonci nimajo sedaj na razpolago le velikega letalskega, marveč tudi drugače strateško važno točko, ki bo igrala še znatno vlogo pri nadaljnjih operacijah. Poleg tega so se polastili tudi na rudah, zlasti srebru in železu bogatega ozemlja. Od omenjene železniške proge so Japonci oddaljili le še kakih 50 km. Borbe v Čekiangu so dosegle tak razmah, da jih smatrajo za eno najhujših bitk v japonsko-kitajski vojni. Japonci neoporečno obvladajo ozračje in intenzivno izrabljajo to svojo prednost. Japonske letalske sile sodelujejo neprestano pri operacijah na kopnem. Zavzetje Cusiena je bil hud udarec tudi za Američane, ki so si tam uredili veliko oporišče za morebitne napade na japonsko ozemlje. Celo agencija United Press priznava, v poročilu iz Čungkinga, da je bilo letališče v Cusienu velikega strateškega pomena, ker so v Čungkingu računali, da bodo z letali od tam lahko napadali Japonsko.

Tudi v drugih odsekih bojišča se operacije japonskih sil ugodno razvijajo. Iz Čučova, ki je padel pred 5 dnevi, prodirajo Japonci dalje v deželo in so stalno v stiku s 70. kitajsko armado, ki šteje okrog 40 tisoč ljudi. Borbe so zelo srčite, ni pa nobenega dvoma, kakšen bo njihov končni izid.

Včeraj so japonska letala bombardirala sovražno oporišče Kangčang. Končno so japonske oborožene sile dosegle nove uspehe tudi v odseku pri Čavkuanu vzdolž železniške proge Kanton—Hankov. (Ultime notizie.)

Tokio, 9. jun. s. S fronte v Kijangsiju se čeznovala, da japonske sile še naprej prodirajo v zapadni smeri in so popolnoma zasedle Cunggen, sedež 79. armadnega zbora čungkingške armade. Cunggen je 74 km južno od Nakanga in 30 km zapadno od Fučova.

Hude kitajske izgube

Tokio, 9. jun. (Domei.) Z bojišča pri Čučovu, ki so ga zasedle japonske čete javljajo, da je v borbah za to strateško važno mesto sovražnik utrpel zelo hude izgube. Iz japonskih službenih podatkov je razvidno, da je ostalo na bojišču pri Čučovu 117 čungkingških vojakov ubitih, dočim jih je 3759 padlo v japonsko ujetništvo. Med obilnim vojnim plenom, ki je po begu preostalih čungkingških oddelkov ostal na terenu, je med drugim tudi 14 protiletalskih topov, 4 gorski topovi, 4 gorske havbice, dalje veliko število lahkih in težkih streljin, 1 brzostrelni top, 8 metalccev min, 1600 vsakovrstnih vozil in tovrstnih avtomobilov, 38 letalskih motorjev in velike količine vsakovrstne municije.

Tokio, 9. jun. (Domei.) Z zasedbo letališča v Čučovu so Japonci prišli v posest sovražnikovega letalskega oporišča, čegar izredna važnost se je šele naknadno pokazala v polnem obsegu. Izkazalo se je, da so čungkingške čete nameravale uporabljati letališče v Čučovu kot svoje glavno oporišče za bodoče napade proti Japonski. Čungkingškej je prav na tem letališču organiziral letalsko vojno proti japonskemu otočju in sodelovanju z Zedinjenimi državami. Po okupaciji letališča so Japonci pod letalskim odkril velikanjski podzemeljski hangar, ki je bil s pomočjo na novo zasajene-

ga smrekovega gozda tako dobro zakrit, da ga od zunaj ni bilo mogoče opaziti. Vhod v podzemeljski hangar je bil močno zaščiten s trdnimi obrambnimi zidovi. Urejene so bile proge, po katerih je bilo mogoče letala neposredno po pristanku spustiti v podzemeljski prostor. Podzemeljski hangar je tolikšnih dimenzij, da bi v njem našle prostora celo tako zvane ameriške letelce trdnjave. Na veliki množini orožja, ki so ga našle tu japonske čete, so bili Čungkingškov in ameriški vojaški znaki.

Boji v južni Kitajski

Tokio, 9. jun. (Domei.) Z nekega oporišča v južni Kitajski javljajo, da so japonske čete v ponedeljek jutraj navzlic neugodnemu viharnemu vremenu že ob zori prešle v napad na sovražnikovo utrjeno postojanko, ležečo na gričevnatem terenu na levem bregu reke Peh, ki je pritok reke Pakong. Sovražnik se je skušal na svojih postojankah upirati, vendar pa so japonski oddelki že ob 7.20 jutraj zasedli sovražnikove postojanke v Hutungšan, 5 km severovzhodno od Juntana. Do 8. jutraj so se japonske čete prebile še na levi breg reke Pakong in pričele besno obstreljevati sovražnikovo utrdbo Pakonghau. Druga japonska kolona je ob 10. jutraj prodrla že na levi breg reke Peh, potem ko je prej izpremenila v pogoršice in ruševine mesteca Čiahausan.

Letalski napadi na kitajska mesta

Tokio, 9. jun. d. S centralnega kitajskega bojišča javljajo, da je v ponedeljek japonsko letalstvo z velikimi silami na frontnem sektorju Čangjao napadlo sovražnikove vojaške naprave in neko železniško postajo ter več mostov. Čangjao leži 35 km vzhodno od Jučana in je strateško važna točka na železniški progi Čekiang—Kjangsi. Druga skupina japonskih letal je na fronti v pokrajini Kjangsi bombardirala vojaško vožnje objekte v Jučanu in Kvangfengu. Jučan leži na železniški progi Čekiang—Kjangsi, Kvangfeng pa 35 km južno od Jučana.

Čangkajškova vojska brez letalstva

Sanghaj, 9. junija d. Iz Čungkinga se je zvedelo, da v tamkajšnjih pristojnih vojaških krogih presojajo položaj, v katerega je zaslja čungkingška Kitajska, kot skrajno resen, odkar si morejo ustvarjati zveze z zunanjim svetom le na ta način, da skušajo graditi nove ceste. V poblaščenih čungkingških vojaških krogih so mnenja, da so take ceste seveda le zasilna rešitev in da bi moral Čungking, ako naj bi se mu resnično pomagalo, dobiti premoč v zraku in si znova osvojiti Rangun. Prav letalstva čungkingškim silam najbolj manjka in kakor izjavljajo v čungkingških vojaških krogih, je skrajno pomanjkljiva tudi motorizacija čungkingške vojske, v orožju pa se posebno čuti pomanjkanje brzostrelnih topov.

Prijeti teroristi

Sanghaj, 9. jun. d. Japonska žandarmerija je razkrila teroristično tolopo, ki je zakrivila več sabotažnih dejanj na železniški progi Sanghaj—Nanking. Zaradi pokvarjene proge je več vlakov svojačasno skočilo s tira. Doslej je bilo v tej zvezi aretiranih 50 oseb.

Čiščenje v filipinskih vodah

Tokio, 9. junija s. Japonske pomorske sile, ki operirajo v filipinskih vodah, so dovršile očistevalne operacije po vseh manjših otokih okrog Bohola. Te operacije so se pričele že 22. maja, ko se je japonski oddelk izkrcal z nekaterih ladij na otoku Negrosu. Kmalu nato je bil zaseden sam otok Bohol. Več sovražnih ladij je bilo pri teh operacijah zaplenjenih.

Maršal Mannerheim — častni doktor madžarske univerze

Budimpešta, 9. junija. s. Maršal Mannerheim, vrhovni poveljnik finske vojske, je bil imenovan za častnega doktorja Horthyjeve univerze v Szegedu. To je bila prva diploma častnega doktorstva, ki jo je ta univerza podelila. Svečanosti imenovanja se je udeležilo več ministrov, zastopnik ministrstva za narodno obrambo in številne osebnosti.

Novi brazilski zunanji minister

Lizbona, 9. jun. d. Iz Ria de Janeira javljajo, da je brazilski predsednik Getulio Vargas odpoklical brazilskega poslanca pri kanadski vladi v Ottavi Joa Alberto Barrosa. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo Barros prevzel mesto brazilskega zunanjega ministra.

Tojo pri mikadu

Tokio, 9. jun. (Domei.) Predsednik vlade general Hideki Tojo je bil danes v avdienci pri cesarju, kjer je poročal o položaju.

Mandžurska odlikovanja japonskih vojakov

Hsingking, 9. junija (Domei.) Mandžurski cesar je odlikoval 1389 japonskih častnikov, vojakov, kakor tudi vojaških uradnikov, ki so se posebno odlikovali in si pridobili zaslug ob ustanovitvi mandžurskega cesarstva in kasneje pri vzdrževanju miru in obrambi države. Med odlikovanimi osebami jih je 773 padlih v izvrševanju službe. Med odlikovanci je tudi predsednik japonske vlade Hideki Tojo in večje število japonskih generalov.

Obnovite naročnino!

K vojni napovedi Mehike

Na ameriški listi se toliko poudarjajo, da se je Mehika prostovoljno pridružila Anglosasom v njih boju proti silam osi. Je vendar neizbrisno dejstvo, da je ogromna večina mehiškega ljudstva proti taki usodni odločitvi predsednika Camacha. Nasprotje Mehike do Zedinjenih držav izvira še iz tistih časov, ko so Zedinjene države trgale kos za kosom španske posesti in si prisvojile Kalifornijo, Arizono in Nevado. Kasneje se je sovrastvo do Washingtona še ojačilo, ko so Zedinjene države v vojaško sijo zasedle Texas in New Mexico, tako da je prepad med obema državama skoraj nepremostljiv.

Tako tudi v sedanjem svetovnem spopadu ni prav nič kazalo, da si mehiško ljudstvo želi vojne z silami osi. Saj je, še nedavno neki znani švicarski novinar do vseh podobnosti natančno proučil razpoloženje najširših plasti mehiškega naroda in dognal, da se ogromna večina veseli ameriških neuspehov na Tihem morju in da nima niti najmanjše volje vmešati se v spopad, v katerem bi država, ničesar ne pridobila, pač pa lahko prav mnogo izgubila. Pri takem stanju stvari ni bilo misliti na preokret v miselnosti mehiškega ljudstva in gospod Roosevelt je moral poseči po drugačnih sredstvih, da je dosegel svoj namen.

Najprej je dobilo onih 30.000 rdečkarjev, ki so se zadnja leta priselili iz Španije, nalog za oživilno agitacijo v prid Anglosasom. Ti sicer tudi niso bili naklonjeni Angliji, zavohali pa so ugodno priliko za dobro naložbo znatnih kapitalov, ki so jih bili prinesli s seboj iz Španije. Rdeči kapitalisti so se zato kaj radi stavili v službo anglosaski stvari ter dvignili silovito gonjo proti silam osi. Vzporedno s tem so v Washingtonu obnovili pogajanja z mehiško vlado glede petrolejskih vrelcev, ki so si jih lastile ameriške in britanske družbe. Ta spor traja že dobro desetletje in združenemu pritisku Amerike in Anglije se Mehika ni mogla z uspehom upirati. Zda pa sta oba močnoka v hudi stiski in sta pokazala mnogo popustljivosti pri obnovi pogajanj. Stvar je šla tako daleč, da so se petrolejske družbe morale odpovedati dvem tretjinam namišljenih pravic v korist mehiške države. Petrolejski spor se je s tako kravo kupčijo spravil s sveta dne 19. decembra minulega leta, ko so Zedinjene države pristale na večino mehiških zahtev in je Mehika dobila zato še 40 milijonov dolarjev posojila.

Tako se je združenim naporom španskih rdečkarjev kapitalistov ter anglosaskih milijonarjev le posrečilo, da je Mehika objavila vojno silam osi, da je pretežna večina mehiškega ljudstva odločno proti tej nevarni pustolovščini. Pri takem stanju stvari Mehika nima prav nikakršne vrednosti v protiosovinskem taboru ter je njena vojna napoved le beden papirnat uspeh rdečega kapitalizma in anglosaske plutokracije. Oba ta dva činitelja igrata nepošteno igro na škodo pravih koristi mehiškega ljudstva in njegove države. (Ultima Notizie.)

Pariz, 9. jun. s. Neki pariški list objavlja zanimive podatke o vlogi bivšega španskega ministra in pripadnika ljudske fronte Alvarosa del Vaya, ki jo je igral pri pripravah za poseg Mehike v vojno. Del Vayo je bil dejansko španski in mehiški agent družbe »Royal Dutch«. Ko se je general Prime de Rivera uprl londonskim magnatom, ki so se hoteli polastiti petroleja v španskem Maroku, je prejel Vayo nalog, naj prevzame vodstvo revolucionarnega pokreta in pripravi generala do padca.

Po zmagi Franca in osvoboditvi Španije se je bivši minister ljudske fronte s pomočjo londonskih milijonarjev kljub ameriškem nezaupanju povzpel do mesta zaupnika mehiškega predsednika Camacha. Pred kratkim je Vayo potoval v Washington in je bil sprejet v Beli hiši. Med tem sta se družili »Royal Dutch« in »American Standard Oil« sporazumeli. Kmalu po Vayovem povratku v Mehiko se je Camacho odločil za vojno intervencijo, ne da bi se oziral na odpor Torresa Bulena ki je imel na svojem programu borbo proti Washingtonu in proti vojni ter je spričo tega postal zmerom bolj popularen. Del Vayo je uspešno prepričati mehiške bankirje, da bi se mehiška valuta brez sodelovanja Zedinjenih držav znašla v hudi nevarnosti. Poleg tega pa je pričel tudi groziti v imenu španskih milicnikov, ki jih je v Mehiko okrog 100.000. Na ta način mu je v veliki meri uspelo pripraviti Mehiko do njene presenečene odločitve. (Piccolo.)

Tokio, 9. junija s. Zastopnik vladnega informacijskega urada Hori je v razgovoru z novinarji glede mehiške vojne napovedi državam trojnega pakta izjavil, da se je Mehika za ta korak odločila očitno pod pritiskom Zedinjenih držav. Mehika se je pogotova v temo, je dejal, mehiška vlada je krenila na pot mnogih neznan, ko ji je vse kazalo, naj ohrani čim trdnješo nevtralnost.

Namestnik portugalskega ministra za kolonije

Lizbona, 9. junija d. Namestnik portugalskega ministra za kolonije Francisco Caieiro je včeraj prevzel pošte portugalskega kolonijalskega ministrstva. S prevzemom je bila zvezana kratka svečanost. V svojem govoru je minister Caieiro opozarjal na važnost sedanjege časa, ko je Portugalski potrebna največja sloga, ako hoče ohraniti državo in njena posestva v sedanji sestavi.

Maroški kalif na obisku v Španiji

Madrid, 9. jun. d. Po 14-dnevnem bivanju v španski prestolnici je kalif v španskem Maroku, Mulej Hasan, v ponedeljek zvečer s posebnim vlakom odpotoval iz Madrida v Algeciras. Iz Algeciras pa kalifa prepeljala v Ceuto španska vojna ladja.

Obvezna delovna služba na Hrvatskem

Zagreb, 9. jun. d. Poglavlak je v ponedeljek izdal zakonski odlok, s katerim se uvaja obvezna civilna delovna služba za vse moške od 18. do 60. leta starosti pri poljedelskih delih, pri setvi in žetvi, pri javnih delih, melioracijah in regulacijah. Izvajanje zakonskih določb je bilo poverjeno upravnim oblastem srednje stopnje, ki imajo pravico vpoklicati po svoji uvidenosti delovne obveznike.

Obletnica vojne napovedi

V sredo, 10. t. m., ko bo druga obletnica vojne napovedi in se bo praznoval dan mornarice, bodo vsa javna poslopja okrašena z zastavami. Uradništvo bo imelo tega dne redno službo.

Uradne ure pri Banca d'Italia

Eksc. guverner Italijanske banke je odredil, da bodo uradne ure od ponedeljka 8. t. m. po vseh podružnicah v Kraljevini od 9. do 12.30 pri blagajnah banke in Zakladnice, od 8.30 do 15. pa v upravnih uradih.

Telovadne tekme

šolske mladine

Ljubljana, 9. junija. V stadionu so se zaključile tekmice v okviru telesno-vzgojnega natečaja za izbrane vrste, po eno za vsako vrsto šol. Tečaja se je udeležilo mnogo moške in ženske mladine iz vseh mestnih okrajev. Skupno je pri tečaju sodelovalo 25 vrst iz ljudskih šol, 20 iz meščanskih, nižjih in srednjih, ter 15 iz višjih srednjih šol, skupaj 2.000 dečkov in deklet. Vrste so nastopile v lepih sportnih krogih in polnem številu in so na simpatičen sportni način tekmovala pod poveljstvom sošolca, ki se je zavedal svojega kočljivega poveljniškega položaja.

Zirije za ljudskošolske vrste so sestavljali slovenski elementi, za meščanske in srednješolske pa italijanski telesno-vzgojni učitelji. Nastopu so prisostvovali Zvezni Poveljnik in Podpoveljnik, skupina funkcionarjev in načelnikov krajevnih zavodov skupno s šolskim komisarjem, ki so izrazili svoje zadovoljstvo in veliko zanimanje za nastop.

Koncert šolske mladine

Danes 10. t. m. bodo pevski zbori mestnih šol, ki so si pridobili prva mesta pri natečaju za zborovno petje, priredili ob 16. v kinu Matici koncert narodnih pesmi. Umetniško prireditve, ki ji bo prisostvovali zastopniki vseh šolskih oblasti, bodo prenašali tudi po radiu. Prepričani smo, da bodo vsi radijski poslušalci v Ljubljani z enodušnimi simpatijami sprejeli ta radijski prenos.

Vojna na morju

Rim, 9. jun. s. Severnoameriška admiraliteta je objavila komunikate, da je bilo v zadnjih 48 urah potopljenih 5 tovornih ladij. Ladje so potopile osne podmornice na Atlantskem oceanu in na Karabskem morju.

Stockholm, 9. jun. d. Tu je bilo službeno objavljeno, da je bila v bližini vzhodne ameriške obale potopljena švedska tovorna ladja. Osemčlanska posadka se je rešila na obalo. Poročilo ne navaja, ali je švedski parnik plul v ameriški službi.

Buenos Aires, 9. jun. s. Angleški minister za vojno proizvodnjo Littleton, ki se je nekaj dni mudil v Washingtonu, je v razgovoru z novinarji izjavil, da se vladi obeh zaveznic trenutno borita predvsem s težavami, ki so nastale zaradi pomanjkanja tonaze. Doselej, je dejal, še ni bilo mogoče najti nikake rešitve za ta problem.

Pet ameriških nosilk letal potopljenih

Rim, 9. junija. Londonski radio je objavil, da v Zedinjenih državah priznavajo izgubo nosilke letal v bitki pri Midwayskem otočju.

Poleg tega je agencija Reuter objavila vest iz Pearl Harbourja, da je japonska podmornica potopila tudi en ameriški rušilec. Posadka rušilca je bila rešena in je bilo le malo človeških žrtev. Ameriški komunikate pa je včeraj beležil, da razen manjših podmorničkih operacij okrog Midwayskega otočja in na vsem tem pacifiškem področju ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Zedinjene države so torej izgubile še eno nosilko letal. Ob pričetku vojne so jih imele 4 »Saratog«, »Lexington«, »Enterprise«, »Yorktown«, »Ranger«, »Vasp«, »Langley« in »Wright«. Njihova skupna tonaza je znašala 154.726 ton. Prevažale so lahko 401 letalo. Toda že prvega dne vojne so japonske podmornice pri Honoluluju potopile nosilko »Lexington«. Mesec dni pozneje je bila južnozapadno od otoka Johnstona potopljena nosilka »Langley«. Dne 8. maja sta bili na Koralskem morju potopljeni »Yorktown« in »Saratoga«. 6. junija pa je bila pri Midwayskih otokih potopljena še poslednja, zgoraj omenjena nosilka letal. Tako so Zedinjene države doselej izgubile 5 nosilk letal. Preostale tri lahko prevažajo le še 100 do 150 letal. (Piccolo.)

Japonski odgovor na Rooseveltove očitke

Tokio, 9. jun. (Domei.) Na včerajšnji tiskovni konferenci je službeni zastopnik japonske vlade Tomokazu Hori zavzel stališče do izjave ameriškega predsednika Roosevelta, ki je 5. junija obtožil Japonsko, da se v vojni proti čungkingški Kitajski poslužuje strupenih plinov. Sklicujoč se na Rooseveltovo grožnjo, da bodo Zedinjene države tako postopno smatrale kot naperjeno proti njim samim in se zatekle k represalijam, je Hori izjavil: »Pooblaščen sem zatrditi, da se Japonska nikoli ni in se nikoli ne bo posluževala bojnega plina proti sovrzniku, razen, ako bi sovrznik sam pogazil mednarodno veljavno pravico, ki prepoveduje uporabo bojnih plinov, in dokler ne bo to povsem jasno ugotovljeno.«

Omejitev turške plovbe

Carigrad, 9. jun. s. Pred nekaj meseci je turška vlada omejila za turške ladje, ki imajo nad 300 ton, plovbo po tujih morjih. Včeraj je bila plovba po tujih vodah še nadalje omejena, tako da v bodoče ne bodo smele pluti izven turških vod niti one turške ladje, ki ne dosega 300 ton. Samo v izjemnih primerih bodo smele ladje po pristanku pri pristanih obalah zapustiti domače vode.

Ukrep je v zvezi z zadnjimi napadi na turške ladje v Črnem morju. Nekaj izmed njih so, kakor znano, potopile sovjetske podmornice.

Aretacije židovskih falzifikatorjev v Bukarešti

Bukarešta, 9. junija d. Policija je včeraj aretirala skupno 80 židov, ki so se bavili z razpečevanjem ponarejenih listin za osvoboditev židov iz obvezne delovne službe. Židje so oprostilne listine prodajali po 50.000 do 100.000 lejev.

Gospodarstvo

Nagla industrijalizacija Madžarske

Zveza madžarskih industrijcev je ob priliki 40 letnice svojega obstoja objavila zanimive podatke o naglem razvoju industrije na Madžarskem v zadnjih dveh desetletjih. Industrija se je začela razvijati kmalu po končani svetovni vojni. Sledil je kratak zastoj v letih svetovne gospodarske krize, nakar je v preteklem desetletju prišlo do novega poleta. Spričo goste naseljenosti je bila Madžarska prisliljena najti zaposlitev za prirastek prebivalstva v industriji. V prvem desetletju po svetovni vojni se je število prebivalcev Madžarske povečalo za 698.000; od tega prirastka je našlo eksistenco v kmetijstvu le 45.000 ljudi, v industriji in obrti pa 358.000.

Leta 1921. je bilo v vsej Madžarski 2124 industrijskih obratov, leta 1939. (v starih mejah) pa 4018. Število zaposlenih delavcev in nameščenecv se je v tem razdobju dvignilo od 174.000 na 388.000, vrednost proizvodnje pa je narasla od 0.98 na 3.63 milijarde pengov. V osemnajstih letih se je torej število industrijskih obratov povečalo za 89%, število zaposlenih delavcev pa za 123%. V gornjih številkah pa ni upoštevano rudarstvo. Število rudnikov je naraslo od 71 na 125, produkcijska vrednost rudnikov pa se je povečala od 142 na 250 milijonov pengov.

V letu 1938-39 so tvorili dohodki od industrijske delavnosti že 25,3% celotnega narodnega dohodka nasproti 19% v letu 1925-26. Istočasno se je delež, ki odpade na kmetijstvo v okviru celotnega narodnega dohodka zmanjšal od 39,8 na 30,3%.

Gospodarske vesti

— **Pojasnio k racionalizmu klobukov, rokavic in kravat.** Že z okrožnico Visoke komisarijata z dne 18. IV. je bilo določeno, da se dovoljuje detaljizem za prošiti pri trgovsko-industrijski zbornici za dovoljenje, da lahko dobe od proizvajalcev in veletrgovcev blago, ki so ga naročili pred 27. marcem t. l. S to okrožnico je bilo določeno, da morajo proizvajalci naročene klobuke, rokavice in kravate na podlagi takega dovoljenja odpisati najkasneje do 31. maja. Z novo okrožnico, ki jo je izdal Visoki komisarijat 2. t. m., pa je ta rok podaljšan do konca junija. Nova okrožnica nadalje pojasnjuje, da spadajo med neracionalne okrožnice rokavice samo rokavice od št. 1 do št. 4.

— **Novi občni zbori sindikatov trgovskih strok.** V prostorih Trgovskega doma se vršita dnevno po dva občna zbora novoustanovljenih sindikatov posameznih trgovinskih strok. Poleg občnih zborov, ki smo jih že objavili, bodo še naslednji občni zbori: 12. junija ob 14.: sindikat trgovcev z modnim blagom, konfekcijo, krznom in sindikat trgovcev z galanterijskim blagom ter sportnimi potrebščinami; 14. junija ob 9. sindikat trgovcev s specijalnim, kolonialnim in materialnim blagom ter z delikatesami.

— **Pretečni del lesne industrije na Hrvatskem je prešel v državne roke.** V zadnjih mesecih je hrvatska vlada izvedla dalekosežno nacionalizacijo največjih poljetij lesne industrije. Od bivše Jugoslavije je lani prevzela ogromno lesno industrijsko podjetje šipad, ki je nastalo iz Steinbeisovega podjetja v Bosni s priključnimi obrati bivšega podjetja Krivaje in v nekaterih manjših podjetjih. Letos spomladi pa je hrvatska država prevzela tudi večino delnic lesne industrijske tvrd-

ke Gutmann d. d. Bilišće (naziv te tvrdke je bil nato spremenjen v Šumska industrija d. d. Bilišće). To podjetje je pri glavnic 40 milijonov kun in pri rezervah v višini 87,5 milijona kun lani zabeležilo 5,3 milijona kun čistega dobička. Sedaj poročajo iz Zagreba, da je država prevzela tudi Našičko tvornico tanina in parno žago, kakor tudi lesno podjetje Filip Deutsch sinovi Zagreb. Tako ima hrvatska država v svojih rokah vsa večja lesna industrijska podjetja in obvlada tudi proizvodnjo ekstraktov iz lesa. Rudarska podjetja pa so, kakor znano že pretežno v državnih rokah.

— **Plačilni promet med Ukrajino in Nemčijo.** Po ustanovitvi Ukrajinske narodne banke v Rovnu je državni komisar za Ukrajino s 1. junijem uvedel klirinški plačilni promet med Ukrajino in Nemčijo, ki gre preko nemške obračunske blagajne v Berlinu.

— **Obnova španske trgovinske mornarice.** V Španiji so po končani državljanski vojni zgradili za 80.000 bruto registrskih ton novih trgovskih ladij, v gradnji pa je sedaj 110.000 ton. Poleg tega so v dveh in pol letih, odkar se je končala državljanska vojna, dvignili za 160.000 br. reg. ton potopljenih ladij in jih zopet obnovili ter spravili v promet. Tako bo v teku letošnjega leta španska trgovinska mornarica dosegla ono tonažo, kakor jo je imela v juliju 1936, ko je izbruhnila državljanska vojna. Ladjeedelnice v Bilbao, Santander, Corunni in Valenciji so polno zaposlene z gradnjo novih ladij. Med drugim gradijo tri tankovske ladje po 11.000 ton, 6 tovornih ladij po 9000 ton in veliko število manjših ladij.

— **Znaten promet na pariški podzemeljski železnici.** Pariška družba za podzemeljsko železnico Metro, ki se je nedavno fuzionirala z družbo za avtobusni promet v Parizu, je v lanskem letu zabeležila novo rekordno število potnikov na podzemeljski železnici. Števila potnikov je zaradi omejenega avtobusnega prometa dosegla rekordno število 1035 milijonov, medtem ko je bilo v prejšnjem letu prepeljanih le 650 milijonov potnikov.

— **Vojni stroški Anglije.** Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« iz Curiha je angleški zakladni minister predložil parlamentu predlog za dodatni kredit v višini ene milijarde funtov. S tem dodatnim kreditom bodo doslej dovoljeni krediti za stroške vojne dosegli 9 milijard funtov, to je že več kakor so znašali celotni vojni stroški Anglije v zadnji svetovni vojni, ki so dosegli 8,4 milijarde funtov.

— **Uvedba živiliških kart tudi v Kanadi.** V Kanadi, ki zaradi vojne ne more prodati svojega znatnega žitnega preseška, sicer ne bodo uvedli krušnih kart, pač pa je te dni predsednik kanadskega odbora za cene napovedal, da bodo v kratkem izdane sladkorne karte in da bodo uvedene karte tudi za nekatera druga živila.

— **Konec stare kitajske valute na področju nankinske vlade.** Finančno ministvo v Nankingu je izdalo uredbu, po kateri se tani ukinje veljavnost stare kitajske valute, ki je doslej tvorila podlago za plačilni promet tako na področju nankinske vlade kakor tudi na področju čungkingške vlade. Ker čungkingška vlada izdaja nove bankovce ni mogoče sedanje stanje nadalje obdržati. Nankinska vlada je prepovedala nadaljni promet starih kitajskih dolarjev, ki bodo zamenjani za nove kitajske dolare, ki so že v obtoku, in sicer po tečaju dveh starih dolarjev za en novi dolar.

Hrvati v Napoleonovi vojni proti Rusiji

Hrvatski tednik v nemškem jeziku »Neue Ordnung« objavlja pod gornjim naslovom članek prof. dr. Rudolfa Horvata, ki ga bo marsikdo z zanimanjem prečital, zato ga v celoti objavljamo.

Z dunajskim mrom je prišla pod francosko oblast vsa Hrvatska južno od Save do Adrije, s čimer so bili izvršeni v Napoleonovo vojsko tudi hrvatski krajiški polki, in sicer liški, otočki, ogulinski, slunjski, glinski in petrinjski. Nekateri pripadniki teh polkov so sodelovali tudi v Napoleonovi vojni proti Rusiji leta 1812. Po Napoleonovem ukazju je moral vsak omenjenih hrvatskih polkov oborožiti en bataljon, a vsak tedanji polk se je sestojal iz dveh bataljonov. Tako sta liški in otočki polk tvorila prvi polk, ogulinski in slunjski drugega, glinski in petrinjski pa tretji polk. Drugi polk je ostal doma, medtem ko sta prvi in tretji polk morala v vojno proti Rusiji. Prvem polku je poveljeval polkovnik Silivrić in je bil dodeljen brigadi generala Plausonnea, ki se je borila v okviru armade italijanskega podkralja Evgena Beauharnaisa. Tretjemu polku je poveljeval polkovnik Joli in je bil prideljen armadi maršala Oudinota. Ta polk je sodeloval med drugim tudi v bitki pri Polocku, ki je trajala od 18. do 20. avgusta.

Prvi dan je prišel krajiški kapetan Rebrača s svojo stotnjo v rusko zasedo, toda se je rešil s sijajnim protinapadom na nož in odbil sovrznikovo napad. Tretjega dne se je hotel maršal Oudinot na skrivaj umakniti premočnim Rusom in je bil Hrvatov skupno z nekimi švicarskim polkom ukazano, da zaščitijo umik vojske. Slučajno se je primerilo, da so se v začetku umika vneli šotori v francoskem taborišču. Rusi so opazili umik in začeli napadati. Medtem ko se je vojska maršala Oudinota pomikala čez most preko Dvine, so začele padati ruske granate, pri čemer so najslabše odrezali Hrvati, ki so bili zadnji. Ves čas umika so se morali boriti s sovrznikom. Ko je prišla zadnja hrvatska četa pod vodstvom kapetana Pleša v bližino mostu, so ji Rusi zastavili pot. Kapetan je svojim vojakom dal povelje, naj si z bajonetni izsilijo prehod preko mosta. Posledica tega je bila, da je polovica čete padla v boj. Kapetanu Plešu se je z ostanki svoje čete posrečilo priti preko mosta in ga pogati v zrak, s čimer je bila vsa Oudinotova armada rešena ruskega preganjanja. Pri Polocku je padlo in bilo ranjenih okoli 450 Hrvatov.

Vojaki liškega in otoškega okrožja, ki so pripadali prvemu hrvatskemu polku, so 4. septembra sodelovali v bitki pri Grind-

ljonov. Od Stolovice do Zlomira jih je nekaj sto omagalo od naporov, lakote in mraza. Mnogo jih je kasneje umrlo v bolnišnicah, na stotine pa jih je izdihnilo na begu ali pa zmrazilo v snegu.

Nova hrvatska država

Nemški list »Kölnische Zeitung« z dne 29. maja objavlja daljši izveček iz predavanja, ki ga je imel pred kratkim v novinarsko-znanstvenem institutu kölnske univerze novinarski ataše hrvatskega poslanstva v Berlinu dr. Fertiglo. Predavatelj je zbrani poslušalci, med katerimi je bilo zlasti veliko predstavnikov nemške vojske, izvajal med drugim:

Hrvati so na izredno važnem evropskem križišču. Drina je bila vedno meja med vzhodom in zapadom, med katolištvom in pravoslavljem, in Hrvati žive na področju zapadno Drine. Spričo tega je bila hrvatska miselnost vedno evropska in ne azijska.

V kratkih obrisih je nato podal predavatelj pregled zgodovine hrvatske naselitve, ko so v 6. stoletju prišli v to deželo gotski Hrvati in se s podložnimi Slovani pomešali ter prevzeli od njih jezik in kulturo. V 10. stoletju je ustanovil Tomislav I. svoje kraljestvo, ki je bilo od l. 1102. do l. 1181. v personalni zvezi z Madžarsko. Hrvati so se od svoje naselitve dalje vedno borili le za obrambo Evrope in svoje lastne dežele in nikdar ne proti Nemcem.

Predavatelj je nato obširno govoril o hrvatskem življenju po l. 1918. Z 5. decembra l. 1918. so se Hrvati prvič uprli z orožjem, toda Srbi so s strojnimi ta upor zadušili. Tako so bili Hrvati proti svoji volji priključeni srbski državi. Srbi niso nikdar hoteli srbsko-hrvatsko-slovenske države, kakor se je nova država prvotno imenovala, temveč srbsko velikosrbsko državo, velikosrbsko srbsko državo, ki naj bi predstavljala ravnotežje proti srednji Evropi. Hrvatski »oh« Radic se je l. 1925. vrnil iz emigracije ter je skušal kot mrljubilni in sentimentalni politik doseči sporazum s Srbi. Pavelićeva pravaška stranka pa je takemu sporazumu nasprotovala. L. 1928. je bil Radic v beograjskem parlamentu umorjen. Nato se je v Jugoslaviji začela diktatura, proti kateri se je začela ilegalna ustasna borba. L. 1934. je bil kralj Aleksander umorjen in tedaj so skušali Srbi doseči zveze z Radićevim naslednikom doktorjem Mačkovićem, ki je bil zopet za sporazum, toda Srbi sporazuma dejansko niso nikdar hoteli. »Brigada orožnikov bo rešila hrvatsko vprašanje v najkrajšem času,« so tedaj izjavljali Srbi. Tako je prišlo do državnega prevrata l. 1941., ki naj bi pomenil no. Že drugi dan vojne je prišlo do prvega dopolnitev velikosrbske države in s tem vojhrvatskega upora in že dne 10. aprila je bila v Zagrebu proglašena svobodna hrvatska država. Istega dne so Nemci vkorakali v Zagreb.

— **Načrt rumunske upravne reforme.** Kakor posnemamo po »Frankfurter Zeitung«, je namestnik predsednika rumunske vlade profesor Mihail Antonescu izjavil pred kratkim na seji vlade, katere so se udeležili tudi zastopniki iz tako zvanih »vzhodnih pokrajin«, da bo spričo izkušen z upravnim sistemom v Besarabiji, kjer je bil uveljavljen poseben upravni statut, ta statut razširjen o priliki upravne reforme na vso državo. Umevno je, da je ta napoved zbudila največjo pozornost v rumunski javnosti, kajti pomen zasnovane rumunske upravne reforme daleč presega zgolj upravni okvir.

Dosedanji rumunski upravni sistem je bil v glavnem posnetek francoskega sistema. Slabosti in pomanjkljivosti tega sistema pa so se v posebnih rumunskih krajevnih razmerah izkazale v še večji meri. Enotna in centralizirana uprava gotovo ni bila primerna za države, v kateri je bilo na znotraj polno razlik, še najmanj pa za prejšnjo Veliko Rumunijo. Ako so pri vsem tem bili vendarle doseženi precejšnji praktični uspehi na upravnem področju, je treba to pripisati skoro čudežu.

Neki rumunski list je pred kratkim izražal, da je bilo samo l. 1940 izdanih nič manj kakor 7000 upravnih zakonov, ki uprave niso poenotili, temveč jo le še bolj zapletli. Večkrat se je na en in isti predmet nanašalo do deset in več zakonov. Tako je na primer samo trgovsko visoko šolstvo urejalo nič manj kakor 10 zakonov, pet jih je bilo izdanih samo o državnih arhivih, 17 se jih je nanašalo na kinematografe, 23 na ljudskošolski pouk itd. Nepreglednost vseh teh postav je seveda tudi najbolj sposobnim uradnikom onemogočala, da bi vestno izvrševali svoj posel.

Napoved prof. Mihaila Antonescu o bližnji upravni reformi pomeni v prvi vrsti odstop od dosedanje strogo centralistično urejene državne uprave. Pri uvajanju novega upravnega sistema na osvobojenem področju so Rumuni upoštevali mnenja nemških upravnih strokovnjakov in so svo upravo na tih ozemljih močno decentralizirali. Izkušnje s tem novim sistemom so bile po Antonescovi izjavi tako ugodne, da nameravajo sedaj enak sistem uvesti po vsej državi. Tako bo treba ustvariti v najkrajšem času tudi ustrezajoči uradniški kader z lastnimi pobudami in večjo odgovornostjo. V tem pa bo glavni smisel napovedane rumunske notranje uprave.

Rimski židje na delu

Po »Piccolu« posnemamo naslednjo rimsko vest: Dne 3. junija se je začelo obvezno delo rimskih židov. Prvih obveznikov je bilo 152, izmed katerih jih je 132 takoj pričelo z delom, 13 se jih je javilo za bolne in bodo zdravniško pregledani, 3 so izjavili, da so zaposleni že drugod, ker bo ugotovljeno, 10 pa se jih ni javilo. V teku so za te poslednjih 10 ugotovitve zaradi kazni. Vsi ti obvezniki delovne službe so zaposleni pri treh podjetjih, in sicer pri čiščenju cementnih klori vzdolž reke Tevere pri Castel Sant'Angelo ter pri čiščenju teverskih kanalov pri San Paolo in pri Monte Cugno.

K temu poročilu pripominja triestjski list, da so s tem ti tuji, ki jim ne more biti priznana čast, da bi se borili za domovino, vključeni v delovno službo pod vodstvom arzijskih voditeljev, kar je povsem naravno, ko mora dani vsakdo po svoje prispevati k splošnemu delu, medtem ko Italijane čakajo druge, višje in pomembnejše naloge; boriti se in zmagati.

Obnovite naročnino!

KULTURNI PREGLED

Radijski nastop

nagrajenih zborov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je v začetku tega leta razpisal natečaj za zborovsko petje za leto XX ter povelil izvedbo Italijanski liktorski mladini v Ljubljani (GILL).

K natečaju so bile vabljeni šole pokrajine po naslednji razdelitvi:

1. skupina: ljudske šole,
2. skupina: meščanske šole,
3. skupina: srednje šole.

Zbori, ki štejejo po 50 pevcev (dečkov ali deklet), so morali odpreti obvezen spored, prostovoljno pa lahko še eno samostojno točko.

V zadnjih desetih dneh meseca maja so zbori imeli pred ocenjevalno komisijo izkušnje, zadnje dni pa so bile pred isto komisijo izbirne izkušnje za ocenitev sodelujočih zborov. Te izkušnje so dokazale odlično izvedbenost številnih zborov, tako da je bila težka izbira zmagovalcev, za katere je Visoki komisar naklonil znatne denarne nagrade.

Danes zjutraj se bo komisija sestala za ocenitev posameznih sodelujočih šol ob 16. pa bodo v EIAR Radio Ljubljana nastopili nagrajeni zbori, katerih imena bodo objavljena tik pred začetkom oddaje.

Nagrajeni zbori bodo izvajali naslednji spored:

- Ljudske šole:
1. Narodna: a) Oj lepo je res na deželi
b) Pojte, drobne ptice
(Priredil Ciril Pregelj)
 2. Matija Tomc: Vrabčeva
 3. Narodna: Angelček varuh moj
(Priredil Ciril Pregelj)
- Meščanske šole:
1. Narodne: a) Ena ptica priletela
(Priredil Ciril Pregelj)
b) Tri tičice
(Priredil Matija Tomc)
c) Drežniška
(Priredil Emil Adamič)
 2. Matija Tomc: Uspavanka
- Srednje šole:
1. E. Adamič: Sijaj, sijaj sonce
 2. Narodne: a) Jezusu puščiček
(Priredil Ivan Grbec)
b) Zazibalka
(Priredil Emil Adamič)

Za ta zadnji nastop v okviru zborovskega natečaja, ki bo v studiu EIAR Radio Ljubljana v mali filharmonični dvorani, vlada zelo živahno zanimanje.

Fichte

Minilo je 180 let, kar se je rodil nemški filozof Johann Gottlieb Fichte. Njegovo ime ni zvezano samo s filozofijo, marveč tudi z zgodovino vsenemškega gibanja; kdor bo hotel proučevati ta za evropsko zgodovino zadnjega stoletja važni pojav, bo moral spoznati tudi Fichtejevo »Govore nemškemu narodu«, ki so nastali pod neposrednim vplivom napoleonskih vojn in so idejno pripravljali nemško nacionalno zedinjenje.

Fichte je sploh eden redkih filozofov, katerih nauk je odmeval tudi v širši ljudski sloj. Vse ostale razumejo in se za nje zanimajo samo ljudje, ki imajo za to posebne pogoje v filozofskem nagibu in v izobrazbeni stopnji. Sam Hegel je dejal nekoč o enem izmed teh filozofov: En sam ga je razumel in še ta ga je razumel naporno...

Fichtejeva filozofija ni bila zgolj teorija o spoznavanju sveta, marveč so je naslajala na zakone etike. Zapustila je ozki krog posameznikovega jaz in se obrnila k širšemu pojmu: mi. Fichte je dejal: Največja zmot, začetek vseh drugih zmot, je menje, da obstoji posameznik samo v svojo korist, da bi živel zase in samo o sebi razmišljal.

S tem spoznanjem je prestopil Fichte iz tedaj modnega svetovljanstva k izrazitemu nacionalizmu. Njegovi filozofski nauki, ki so bili nadaljevanje Kantove filozofije, pa niso vplivali na poslušalce tako močno kakor Fichtejeva osebnost, njegova navdušujoča in ogrevajoča beseda. Že kot zasebni docent v Jeni, kamor je odšel leta 1794 na Kantovo priporočilo, je s svojimi predavanji navdušil slušatelje. Že tedaj je objavil več spisov, ki vidno označujejo njegovo pot (»Versuch einer Kritik aller Offenbarung«, »Zurückforderung der Denkfreiheit« itd.). Akademski mladina se je postavila zanj in za njegove nazore, ki jih vladajoči kneci niso sprejemali s simpatijami, saj so videli v njih kvas zedinjevalne misli. Zaradi spletk, ki so nastajale zoper Fichteja, je moral zapustiti Jeni. V času, ko je zavladala med Nemci najtežja depresija (v zimi 1807/08), je predaval v Berlinu: so to njegovi sloveči »Govori nemškemu narodu«. V njih izražal misel, da narod, ki čuti upadanje svoje moči, lahko ozdravi samo s prevzgojo, z zavestjo svoje pripadnosti veliki celoti, z vero, da je poklican k temu, da ustvari resnično kulturno državo.

Noben mislec ni umel tako kakor Fichte povzdigniti narodne zavesti. Pokazal je, da filozofija ni prazno, neživljenjsko umovanje, če stoji za njo močna osebnost, da ideje idej življenjski ogenj. Fichte je šel celo tako daleč, da se je hotel aktivno udeležiti vojnega pohoda, vendar ga je nenadno pobrala bolezen. Umrli je 27. januarja 1814.

Fichtejeve ideje so živele dalje in so navduševale vsenemško gibanje skozi 19. stoletje tesno v naše dni. Njegov nacionalizem je stremel po svobodni kulturi in po višji človečnosti.

Emanuel Radl

Prejtnji mesec je umrl v Pragi profesor filozofije in znani filozofski pisec dr. Emanuel Radl. Njegovo ime se je tudi pri nas večkrat omenjalo. Spisal je v nemškem jeziku 2 zvezka obsegaajoče delo »Geschichte der biologischen Theorien« in v češčini »Zgodovinski razvoj bioloških teorij«. Izdal je več drugih knjig, kakor »Romanitična znanost«, »Današnje stanje filozofije in psihologije«, »Filozofski potpisi po Orientu itd. Posebno zanimivo sta dve knjigi Radlove »Zgodovine filozofije«, ki se močno razlikuje od potkusov drugih avtorjev, da v celotnem orisu prikazuje razvoj filozofskega mišljenja od začetka do danes. Radl je bil predvsem etik in zanj je imelo vse filozofsko mišljenje smisel samo v tem, da pomaga človeku živeti. Zato je bil prištevati in oznanjevalec življenjske filozofije, Radlove »Zgodovine filozofije« upošteva samo

to, kar je pri starih in novih mislecih ohranilo živo jedro in kar lahko tudi današnje mo človeku povzdigne duha in nakazuje smerice za življenje. Kot nasprotnik logičističnega in abstraktnega umovanja je iskal v filozofiji človekovo tovarišico, svetovalko in tolažnico, kar je daleč od katedrskega poučevanja, te znanstveno sporne discipline, ki se tolikokrat giblje na mejah poezije in teologije. Radlove usmerjenosti je bila tem zanimivija, ker se je izprva bavil z naravoslovjem. Kakor je iskal v biologiji filozofijo je v filozofiji iskal človeka, kar ga je z ene strani približevalo krščanstvu, z druge pa sodobnemu pragmatizmu S. Stališa. da je filozofija oblika večnega boja za višjega in srečnejšega človeka, se je Radl pogotič spuščal v diskusije in polemike o perečih vprašanjih in ni štedil s kritiko pojmov, ki so bili v prejšnji državi službeno priznani in splošno priljubljeni.

Tega filozofa življenjskega boja in napačnega etika je pred sedmimi leti priklenila bolezen na posteljo in je ostal v onemoglem stanju vse do nedavnega. ko ga je rešila smrt. Tudi to je bila težka preizkušnja, ki pa jo je Radl prenašal s filozofskim mirom. črpajoč uteho v razmišljanju in v duhovnih razgovorih s Platonom, Aristotlom, Jezusom, s srednjeveškimi in renesančnimi misleci, ki so mu bili posebno blizu. Tako je »okovani Prometej« sedem let pričakoval milosti smrti, odkupljajoč se z dolgim in vdanim trpljenjem.

ZAPISKI

Hrvatska umetnostna razstava v Berlinu. Pruska akademija v Berlinu je povabila hrvatske upodabljajoče umetnike da razstavijo v Berlinu. Razstava bo prirejena letošnji jesen. Določeno je da bo na nji zastopanih 160 slik in 40 plastik. Razstava bo pozneje prenešana v Monakovo in na Dunaj. Se prej bo prirejena v Berlinu razstava hrvatske ljudske umetnosti, za katero se zanimata tudi Hannover in Bratislava.

80letnica Philippa Lenarda. V nedeljo je priredila univerza v Heidelbergu proslavo 80letnice svojega profesorja, znamenitega

fizika Philippa Lenarda. Lenard se je uveljavil v razdobju med dvema vojnama tudi kot ideološki bojevnik za novi, na nacionalizmu osnovani svetovni nazor in je v svoji knjigi »Deutsche Physik« apliciral načelo nemške samozadostnosti celo na fizikalne vede. Znan je Lenardov odločni odpor zoper Einsteinovo teorijo relativnosti, v kateri je videl matematično-fizikalni izraz destruktivnega mišljenja. V čisti znanosti je Lenard zaslovel s svojimi raziskavanji hidrodinamičnih vprašanj, fosforescence, ultravijolične luči, katodnih žarkov, elektronov in električnih pojavov pri padanju vode.

Priprave za novo sezono. Še ni končana tekoča sezona in že prihajajo iz vodilnih gledališč prvi glasovi o repertoarnih pripravah za sezono 1942/43. Tako je Nemška opera (Deutsches Opernhaus) v Berlinu že objavila del svojega repertoarnega načrta. Sprejela je v prvo nemško izvedbo operno skladbo italijanskega skladatelja Franca Alfano »Don Juan de Manara«, dalje Paula Graenerja opero »Scherin« in Getraude, Hansa Eberta »Hille Bobbe«, Antonina Dvořáka »Jakobinček«, Cesara Bresgens »Trnjulčico« in Franza Schuberta »Alfonso und Estrella«. Generalni intendant Rode je naročil nova operna dela pri skladateljih Cesarju Bresgenu in H. J. Sobanskem.

Raimundova nagrada mesta Dunaja je bila priznana za celotno literarno delo štajerskemu pisatelju dr. Hansu Klöpferju, ki živi že dolga leta v Köflachu.

Peltesletnica dveh oper. Leta 1890 je milanski glasbeni založnik Sonzogno razpisal nagrado za rokopiis najboljših enodijanskih oper. Izmed dospelih skladb sta dosegli dve predoren uspeh in svetovni sloves: Mascagnijeva »Cavalleria rusticana« (kristna predstava 1890 v Rimu) in Leoncavallova »Bajazzo«. Sonzogno nagrado je dobil Mascagni, toda obe skladbi sta poslej kot nekaka dvojčka nastopili pot po svetu. Tudi pri nas sta izpolnili marsikateri operni večer. S svojo iz življenja posneto vsebino in melodizno lepoto predstavljata cvet italijanskega glasbenega verizma.

Kronika

* Župnik Jožef Eppich umrl. Na Telovo so v Stari cerkvi pokopali tamošnjega župnika in duhovnega svetnika g. Jožeta Eppicha. Pokojni je bil kočevski rojak, sin revnih staršev, ki se je le s težavo prebil skozi šolska leta. Po maturi je vstopil v ljubljansko bogoslovje in bil pred 45 leti posvečen v mašnika. Nekaj časa je s služboval kot kaplan v Dobrniču in Kočevju, potem pa je prišel v svojo rojstno župnijo, kjer je ostal kot župnik do svoje smrti. Med Kočevjarji je bil župnik Eppich izredno priljubljen zaradi svojega prijaznega občevarja in odprtih rok. Bodi mu lahka domača zemlja!

* Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani razpisuje v Službenem listu Ljubljanske pokrajine z dne 6. junija 1942-XX v prilogi h kosu 45. pod pogoji Kolektivne pogodbe 1 mesto pogodbenega zdravnik za splošno prakso v Kočevju z mesečnim honorarjem 128.25 L in 1 mesto pogodbenega zdravnika za splošno prakso v Kostanjevici z mesečnim honorarjem 96.20 L. Prošenje je vložiti do 20. junija 1942 do 12. ure. Podrobnejši pogoji in navodila so na razpolago v uradnih prostorih Blagajne, Bleiweisova (Tyrševa) cesta 5/L.

* Polzi so ustavili brzovlak. Iz Sofije poročajo, da se je brzovlak na progi Sofija-Varna v soboto moral ustaviti pri postaji Singulu, ker je ogromna množica polžev popolnoma prekrila in zadela progo. Potrebno je bilo delo petih ur, da so železničarji očistili progo in je vlak lahko nadaljeval pot.

* Prijeti tihotapeci valut. V Milanu so organi javne varnosti zadržali tuja državljana Edmunda Beviča in Matijo Bronislava, ki sta obdolžena, da sta skušala omogočiti pobeg nekemu Dušanu Mezezu iz Trista. Meze je imel s seboj večjo množino tujevalne denarja, ki ga je hotel prethotapiti na švicarsko stran. V zvezi s to zadevo je bil aretiran tudi neki Manzini, ki je zapleten v tihotapstvo.

* Ostra kazna za skrivanje moke. Rimsko sodišče je obsodilo trgovca Erazma Aona na 4 leta in 6 mesecev ječe, na 1 leto zapor, 45.000 lir globe in 44.000 lir odškodnine. Takisto je bil obsodjen trgovec Anton Forte na 3 leta in 9 mesecev ječe, 3 mesece in 20 dni zapor, na 9000 lir globe in na 7000 lir odškodnine. Oba trgovca sta kopicila moko in jo odtegovala redni potrošnji.

* Samo nujne vožnje v spalnem vagonu. Nedavno smo poročali, da so v Nemčiji s 1. junijem odpravili vse jedilne vagon. Namesto njih so priključili navadni vagoni, s čimer je omogočeno, da potuje po 80 do 90 potnikov več kakor doslej. Ukinitve jedilnih vagonov, pravijo listi, je seveda prizadela tiste, ki potujejo zavoljo poklica, toda vsak mora videti, da ima železnica v vojni posebne naloge. Kar pa se spalnih vagonov tiče, bodo s 15. junijem uvedene v Nemčiji posebne nakaznice za ležišča 1. in 2. razreda. Treba se bo vselej v naprej priglasiti in dokazati nujno potrebo potovanja v spalnem vagonu. Prednost imajo vojni poškodovanci in ranjenci.

* Smrt vojnega železnega križa. Na zapadni fronti je padel vodja letalskega oddelka podpolkovnik Joachim Hahn. Bil je med letalci zelo znan in si je že 21. oktobra 1940 priboril viteški križec železnega križa. Zadnje čase je poveljeval večjemu oddelku borbenih letal in je padel na čelu svojih tovarišev.

* Velik japonski film je prišel v Nemčijo in je bila svečana premiera nedavno večer v palači UFE v Berlinu. Film se imenuje »Japonski divji orki«. K predstavi so bili poleg predstavnikov povabljeni ranjeni vojniki, ki jih je nagovoril japonski poslanik Ošima. Film kaže prizore iz borbe v vzhodni Aziji.

* Za varstvo življenja in zdravja otrok je objavil nemški pravosodni minister: Zadnji čas se je pogostokrat primerilo, da so otroci zapadli smrti zaradi nepazljivosti matere. S kromopom napolnjeni lonci ali kotlički, imajo pri tem pogubno vlogo; dalje požari v sobah, nastali zaradi nepazljivosti matere, ali pa se otroci zadušijo v dimu, ko zanetijo požar, igrajoč se z vžgalnicami. Vojna res da mnogo zahteva, od gosposkinje in matere, vendar zavoljo tega ne smejo

biti otroci brez nadzorstva. Prav posebno je treba skrbno vžgalice, da se ne bo množila neizmerna škoda na človeških življenjih in človeških dobrinah. Prižigalniki in vžgalice spadajo na tak kraj, da jih otroci ne morejo dosegati.

* Ze poletji je treba misliti na bodočo zimo, pravijo nemški listi, ki zlasti priporočajo tole: Najvišji zakon pretekle in bodoče zime ostane za vsako gosposkinjo: treba je štediti s kurivom! K temu spada pravčasna ureditev peči, natančna preiskava vsakega ognjišča in žarišča, najsi je na prvi pogled vse v redu. Poškodovana peč izgublja mnogo več toplote, kakor se to morda dozdeva gosposkinji.

* Divji konjčki se morajo naučiti dela. Marsikdo ne ve, da v Evropi še žive divji konjčki. To so prav čile živalce, ki živijo svobodno življenje v pokrajini pri Dilmenu v Vestfaliji. Enkrat na leto, in sicer na dan 30. maja, so tamošnji ljudje priče redkih prizorov. Vsako leto na ta dan je namreč treba vloviti nekaj konjčkov, da se naučijo dela. Lov je močno živahan, ker so konjčki zelo urni. Čreda ponjave je ključ vojni ostala ohranjena v običajnem številu.

* Trije otroci so zgoreli. Venomer citamo v listih o požarnih nesrečah, ki jih povzročijo otroci z vžgalnicami. Toda vsa opozorila so zaman. V premisek starešem in vzgojiteljem, ki naj poučijo otroke, da se ne bodo igrali z vžgalnicami, bodi naslednji posebno žalostni dogodek: V Buchhorstu pri Lauenburgu v Nemčiji so se trije otroci spravili v samotno kolibo, kjer so se nemoteno igrali. Po nesreči so imeli vžgalice s seboj in so si zakurili. Seveda se je koliba kmalu vžgala in so z njo vred zgoreli vsi trije otroci. Šele ko je ogenj docela pojenjal, so našli revalci zgorela trupla med tramovjem, žerjavico in pepelom.

* Družina se je zastrupila s hrano. V Oberwalterdorfu je nenadno zbolela Karla Heiderjeva z dvema otrokoma. Ko so jo prepeljali v bolnišnico v Badenu, so zdravniki ugotovili, da so se vsi trije zastrupili, ker so predloho hranili hrano in se je pokvarila. Gospa Heiderjeva je umrla, otrokoma pa upajo rešiti življenje.

* Suho sožnje v kočah. V Braunschweigu, kje rje nemška konzervna industrija že desetletja ustaljena, so letos začeli izdelovati suho sožnje v obliki kock, ki vsebuje vse hranilne vrednote in dober okus. Nadalje shranjujejo sožnje in zelenjavo s pomočjo zmrznilice. Ta posopek, pravijo listi, se je preteklo zimo dobro obnesel in si bo zdaj, po izpolnitvi, gotovo pridobil nove prijatelje.

IZ LJUBLJANE

u— Košnja se je pričela. Že od naskdaj je v naših krajih navada, da po Telovem tudi strokovnjaki so mnenja, da je v maju in juniju pokoseno seno najbolj hranljivo, kajti pozneje trava oseneni. Že nekaj dni imamo za košnjo idealno vreme. Od jutra do večera sije toplo sonce, čez dan pa pihljajo prijetne sapice, da se senno čim hitreje posuši. Ker je letos pozno nastopila pomlad, ima trava zdaj še vso svežino in hranilne snovi. Gosposdarji, ki zdaj kose, bodo zato imeli tečno in dobro posušeno seno. Trava letos lepo kaže in se bo dosti nakosilo. Le gosposdarji, ki imajo travnike v mestnem okolju, se pritožujejo, da jim delajo ljudje škodo. Pa kako je ne bi! Saj imajo pri vsaki hiši nekaj zajcev, ki jim je glavna hrana trava in detelja. Zato morajo tišati naši pradi rejci malih živali, ki morda gredo kdaj »na rabute«, paziti, da ne pohodijo preveč sočne trave, kajti s tem napravijo več škode, kakor je vredna domov prinesena krma.

u— Smrt blage žene in matere. V ponelejek je umrla ugledna Ljubljanka g. Marija Cernetova, posestnica in trgovka na Hradeckega cesti. Učakala je nekaj nad 60 let. Mnogi sosedje, znanci in prijatelji obžalujejo njeno smrt. Saj to je bila res zgledna slovenska žena, ki to je olikoval kristalno čist značaj. Preživela je trpko mladost, ki je pa ni zlomila, marveč jo je samo učvrstila za življenjsko borbo. Pridna kakor mrtavica si je priborila s poštenim, trudnim delom svoj prostorček na son-

ci, ki ga je zadel v cvetu življenja, še niso znane. Pokopali so ga v torek.

Novi grobovi. Na vzhodni fronti je padel stud. med. Rihard Tischler iz znane velenjske trgovske družine. — Na Tenzem je umrl 65letni upokojeni železničar Anton Novak. V Laškem so umrli 21letna Marija Bidermanova iz Gaberna, Franc Klesin iz Tolsteja in 40letni Janez Sušak iz Slivnice.

Nesreče. 19letni mehanik Henrik Vrtačnik je v Mariboru padel z avtobusa in se hudo poimolil. V neki mariborski tovarni se je delavec Ljotze Kranjc poill z vrolo vodo in se hudo opekeli zlasti po desnici. 19letna Margareta Kerova je v nekem mariborskem podjetju tirala pred seboj vozček in se je globoko vrezala v levo nogo. Vsi trije poškodovanci so v mariborski bolnišnici.

Večer nemške balade bo drevi v slavnostni dvorani mariborskega gradu. Stare in noveje nemške balade bo bral recitator Peter Otten.

Kočevjarji na kmetijski šoli. V Grottenhof pri Gradcu je prišlo 40 mladih kočevskih priseljencev. V tritedenskem tečaju se bodo pripravili za izpit iz kmetijskega dela. Učijo jih modernega kmetijstva, predavajo jim o narodnem socializmu in jih vežbajo v kmetiskem sportu.

Iz Hrvatske

Poziv hrvatskem kmetom. Trgovinski minister dr. Toth je še enkrat pozval hrvatske kmete, naj obelajo vsak razpoložljiv kosček zemlje in iz krajev, kjer imajo preveč semena, pošljejo tega pasivnih pokrajinam. Svoj poziv je podkrepil s čutom domovnske ljubezni hrvatskega kmeta, ki ne bo trpel, da bi del države živel v pomamljanju.

Ratifikacija mejnega sporazuma z Nemčijo. Preteklo sredo so bile izmenjane v nemškem zunanjem ministrstvu ratifikacijske listine o 13. maja 1941 sklenjeni obmejni pogodbi med Nemčijo in Hrvatsko. To je prvi hrvatski obmejni sporazum, ki je dobil pravno moč.

Poglavnik je podpisal statut hrvatske pravoslavne cerkve. Na hrvatskem državnem ozemlju se uvede ena nadškofija in 3 škofije in sicer prva v Zagrebu, ostale tri pa v Petrovu, Brodu in Sarajevu. S tem statutom so bila nadalje urejena vsa vprašanja, ki se tičejo odnosov med državo in pravoslavno cerkvijo. Za metropolita v Zagrebu je bil imenovan Germogen, ki je bil v nedeljo v zagrebški pravoslavni cerkvi svečano ustoličen. Kmetijski minister je imel ob tej priliki kot zastopnik pravosodnega ministra govor, na katerega mu je novi metropolit odgovoril v imenu vse hrvatske pravoslavne cerkve in mu izrazil čustva udanosti in hvaležnosti do Poglavnika. (Popolo di Trieste.)

Iz Srbije

Popravljen srbski pravopis. Po nalogu ministrstva prosvete je posebna komisija izvršila razne spremembe v srbskem pravopisu. Komisija je že končala svoje delo. Končna odločitev glede njenih predlogov je v rokah prosvetnega ministra.

50letnica Kmetijske šole v Bukovu pri Negotinu. Leta 1892 je uprava samostana v Bukovu pri Negotinu organizirala za mladino okoliških vasi tečaje o umni in sistematski obdelavi zemlje. Beograjska vlada je nato osnovala tam vinarskokletarsko šolo pod vodstvom samostanske uprave. Nekaj let pozneje je dobila šola naslov: šola za vinogradnike in sadjarje in je ostala nižja kmetijska šola do leta 1928, ko so jo spremenili v srednjo kmetijsko šolo. Po ukinitvi Srednje kmetijske šole v Mariboru l. 1929 so od tam prenesli celokupni inventar in preimeli tudi strokovno osebje te šole v Bukovo. Šola je 4-letna in ima nalogo, da vzgoji kmetijske funkcionarje za delo med narodom. Danes so v vseh 4 letnikih 104 dijakov.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 10. junija, ob 17.30: Vdova Rošinka. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Cetrek, 11. junija, ob 17.30: Konto X. Red Cetrek.

Petek, 12. junija, Zaprta.

Sobota, 13. junija, ob 17.: Romeo in Julija. Red A.

Nedelja, 14. junija, ob 17.30: Šola za žene. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Cvetko Golar: »Vdova Rošinka«. Zabavna zgodba iz našega kmečkega življenja o vdovi Rošinki, ki je željna močvirne noče izročiti posvetva svojih hčeri ter ji dovoli poroko. Humorna in dovpijna zgodba vsebuje tudi staro gorenjsko popevko in ples, pri katerem sodeluje Bovški tercet. Naslovno vlogo bo igrala P. Juvanova, Manico V. Juvanova, Tončka Sancinova, Janca Presetnik, Balantača Kosič, Jerneja Bratina, Gašparja Raztresen, Tinčeta Starič. Režiser: Fran Lipah.

Bernauer in Oster: »Konto X«. Veselogra o ljubezni in drugih nemodernih stvarih. Osrednji lik igre je originalni vodja advokatske pisarne Izidor Srakoper, komična vloga velikega formata, ki nosi vse dejanje. Zapletljaji okrog skrivnostnega konta X tvorijo z učinkovitimi vlogami zelo zabavno celoto. Igro je režiral Milan Kosič.

OPERA

Sreda, 10. junija, ob 17.: Prijatelj Fric. Red Sreda.

Cetrek, 11. junija, ob 17.: Boccaccio. Red A. Petek, 12. junija, ob 15.: La Bohème. Izven.

Dijaska predstava. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 13. junija, ob 16.30: Carmen. Red B. Nedelja, 14. junija, ob 15.: Evgenij Onjegin. Izven.

Pietro Mascagni: »Prijatelj Fric«. Lirična opera v treh dejanjih. Zasedba partij je naslednja: Suza — Vidaličeva, Fric — Franc, cigan — Golobova, doktor — Popov, Hans — Dolničar, Friderik — Kristančič, Katarina — Poličeva, Dirigent: D. Žebre, režiser: R. Primožič. Zborovodja: R. Simoniti.

Suppe: »Boccaccio«. Opera v treh dejanjih. Peli bodo: Boccaccio — Mlejnčkov, Lotheringja — Anžlovar, Lambertuccia — Zupan, Scalzo — M. Sancin, Leonetta — B. Sancin, Fiametto — Barbičeva Beatrice — Poljanarjeva, Peronello — Poličeva, Izabellina — Španova, Pietra — Drenovec, kolporterja — Dolničar, majordoma — M. Gregorin, Filipo — Kosičjeva. Dirigent: R. Simoniti, režiser: C. Debevec.

Iz Severne Afrike: Italijanske oklopne enote v napadu

SPORT

Madžarske posebnosti

Madžarski atleti so bili in bodo tudi ietov najbolj nevarni nasprotniki na evropskih tekmah.

Madžarska lahka atletika ima marsikaj zase, tako na primer tudi svoje metalce diska. Ti atleti iz Madžarske so spadali dolga leta med najboljše evropske metalce tega orodja. Med njimi je bil daleč največji evropski prireditelj v tej disciplini. Sedaj imajo Madžari spet mladega človeka za metanje diska, in sicer komaj 18-letnega Kormosa, ki je nekje na deseti ali na najnižjem mestu vseh evropskih 40.24 daleč. Ko so jo stehali na novo, so ugotovili, da je bila težka dovolj in je torej doseženi rezultat več kot lep za tako mladega atleta.

Druga madžarska posebnost je tek na dolge proge. Dolgoprogaši, ki bi se lahko primerjali z najboljšimi Finci, so ponesli glas Madžarske po vsej Evropi. Ko so leta 1940. sami Finci gostovali v Budimpešti, se jim je poznalo, da so imeli za seboj prvo zimsko vojno z Rusi in se niso mogli uveljaviti kakor v starih časih. Prav zaradi tega je Tuominen moral za beležiti čas 14:33.2 na 5000 m, da je porazil najboljšega Madžara Keleno, medtem ko na 10.000 m odlična zmagala 30:37.8 se ni bila dobra dovolj in je zaradi nje Madžar Szilagy za pet prišel pred njim na cilj. 14 dni pozneje je bil oni Kelen na nemško-madžarskem dvoboju spet v rekordni formi in je na 10.000 m potreboval samo 30:23.6.

Sedaj so Madžari odkrili novega mladega dolgoprogaša, od katerega si oboje že mnogo dobrega. Ta mož, ki se piše Patak, je bil v zadnjem prvenstvu teku čez drn in strn že četrti. To pomeni mnogo, če se pomisli, da so bile pred njim samo najboljše znanke kakor sta Kelen in Szilagy, za njim pa celo »kanonik«, kakor so Csaplar, Igloi in Szabo. Pri vsem tem pa je Patak oni dan tekkel zelo nesrečno, ker je vodil samo na onih delih proge, kjer je imel veter v prsa, drugod pa so bili na vodstvu ostali tekači. Pravijo pa, da se temu mlademu tekaču ne ljubi mnogo trenirati, upajo pa obenem, da bo morda sčasoma popravil tudi to napako.

Madžari spadajo letos med najbolj privlačne nasprotnike na lahkoatletskih terenih. Ker se je sezona tamkaj komaj začela, se še ne more reči, kakšni bodo uspehi njihovih letošnjih treningov. Prav gotovo pa ni treba dvomiti, da bodo v teku sezone prišli na dan s številnimi in dobrih naraščajem in se bodo morali Nemci in Italijani zelo pobrigati, če se bodo hoteli primerno uveljaviti na onih edinih prireditvah mednarodnega značaja, ki bodo letos tvorile jedro evropskega atletskega sporeda.

Boks in tenis v Italiji

V izpopolnitvi poročil o dveh pomembnih mednarodnih sportnih prireditvah, ki sta minili konec minulega tedna v Romi in Milanu, beležimo še naslednje podrobnosti:

Drugi dan boksarskega troboja med reprezentancami Nemčije, Italije in Ma-

džarske je spet prinesel največ uspehov Nemcem, ostale pa so si razdelili Italijani in Madžari, toda še zmerom tako, da je ostal vrstni red v skupni oceni nespremenjen. V podrobnem je bilo takole:

Paesani je zmagal po točkah v mušji teži, njegov rojak Paoletti enako v petelinji teži, dalje Nemec Petri po točkah v peresni teži in Tiberi (Italia) prav tako v lahki teži. Potem je Italijan Vancini izgubil po točkah v srednjelahki teži, Nemec Pepper dobil dvoboj po odstopu nasprotnika, Madžar Jaszay zmagal po točkah v srednje teži teži in slednjič Italijan Latini odstopil v težki kategoriji — pred Nemcem Ten Hoffom.

Tudi zadnji dan tekmovalj si Nemčija ni dala vzeti premoči in je tudi dosegla končno zmago. V mušji teži je vodil njen zastopnik Tietzsch po točkah, kar velja tudi za Italijana Paoletti v petelinji, njegovega rojaka Bonetti v peresni, v lahki teži za Nemca Nürnberga, v srednji teži za Nemca Popperja, v srednje-težki teži za Nemca Baumgartena in v težki teži za Italijana Latini. V srednjelahki teži je prišel do zmage Madžar Torma po odstopu nasprotnika domačina.

Po skupni oceni trodnevni nastopov je bil vrstni red naslednji: 1. Nemčija 23, 2. Italija 17, 3. Madžarska 7 točk.

Milanski teniški turnir za romski pokal med Nemčijo in Italijo je prinesel drugi dan krepak naskok domačinom, ki so zmagali v obeh doblih, tako da je bilo stanje točk po drugem dnevu 3:1 za Italijo. Obe srečanja sta se končali takole: Bossi—Quintavalle: Gies—Göpfert 6:3, 11:9, 6:2, Cucelli—Del Bello: Koch—Buchholz 6:4, 9:7, 7:5.

V obmorskem mestu Daire v Mandžukuu so imeli Japonci svoje prvenstvo v maratonskem teku, na katerem je nastopilo okrog 150 tekačev. V kakšni formi so japonski maratonce kljub vojni, kaže poleg ogromne udeležbe tudi dejstvo, da so na tem tekmovanju dosegli nov rekordni čas 2:34:43. In sicer po zaslugi nekoga Moku Sochona.

Kakor poročajo iz Stockholma, so baje na neki prireditvi v Kaliforniji popravili svetovni rekord v skoku ob palici, in sicer dosedanj svetovni rekorder Kornel Warmerdam, ki je menda dosegel višino 4:77 m. Kakor pravijo, se je Warmerdam že prej enkrat dvignil celo do 4:80 m, potem pa je v zadnjem hipu zrušil prečko. Seveda je ta vest iz ameriških virov in ameriških krajev!

Svedski tekač preko zaprte Haakon Lidman, ki že dolga leta v Evropi nima pravega tekmeča — razen morda Italijana Facellia, s katerim pa se lani le še nista sestala — je pokazal že v začetku letošnje sezone odlično formo. 110 m dolgo progo je Lidman pretekel v 15.1.

Radio Ljubljana

SREDA, 10. JUNIJA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Lahka glasba. — V odmoru (8.00): Napoved časa. 8.15: Poročila v italijansčini. 12.15: Koncert Tria Emona. 12.40: Koncert sopranistke Sonje Ivančičeve (pri klavirju Marijan Lipovšek). 13.: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Orkestralno glasbo vodi dirigent Patralla. 13.50: Komorna glas-

ba. 14.: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert sopranistke Pavle Lovšetove in tenorista Antona Sladoljeva (pri klavirju Marijan Lipovšek). 14.45: Poročila v slovenščini. 16.: Zborovski natečaj Gilla. 17.15: Koncert Adamičevega orkestra. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pisana glasba. 20.: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaske pesmi. 20.45: Operna glasba. 21.15: Predavanje v slovenščini. 21.25: Klasični orkester vodi dirigent Manno. 21.45: Nastopni koncert novih glasbenikov in pevcev iz radiofoničnega tečaja za petje. — Domači orkester vodi dirigent Fragan. 22.45: Poročila v italijansčini.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Solska naloga se je glasila: Pomlad. Tatjana jo je opisala tako-le:

»Sedaj je prišla znova pomlad, najlepša letna doba. Drevesa cvetijo, ptičke v vejah veselo žvrgolijo in naš gospod učitelj si je oblekel zopet svoj zapeljivi telovnik.«

Mali Janezek je prvič opazil dva konja, ki sta prišla mimo brez voza.

»Poglej, mama,« je vzkliznil, »tu prihajata dva konja peš!«

On in ona sta se znova malo sporekla. »...da sem se sploh poročil s teboj!« je rohnol on. »Bil sem največji osel, kar jih hodi po božjem svetu!«

»Toda, Rudolf!« ga je prekinila ona.

»Molči! Ne trpi nobenega ugovora!« je zarohnel on še bolj srdito.

VSAK DAN ENA

»Razumem, da si svojega novega vrta zelo vesel, a čemu se sprehaš po njem v dežju?«

»Ah, ne moreš si misliti, kakšen blaženi občutki so to, ko se sprehaš v lastnem dežju!«

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Postrežnik
pridno, pošteno, isčem s 15. junijem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7707-1

Raznašalko cvetlic
sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7681-1

Postrežnik
mlajšo, čedno, isčem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7711-1

Gospodinj
samostojno, mlajših let, zmerno vseh hišnih del, sprejme takoj triletna družina. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7721-1

Službe išče

Beseda L.—30, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Konservatoristka
višješolka, z znanjem klavirja in klavirske harmonike, išče kakršne koli zaposlitve v prostem času. Grem tudi k otrokom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potrebna 18«. 7706-2

Vajenci (-ke)
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Vajenko
sprejem. Damski salon Jančar Marina, Sv. Petra c. 27. 7723-1

Pouk

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Pouk italijansčine
nudi po hitri in uspešni metodi. Za začetenje in nadaljevanje. Konverzacija v florentinskem narečju. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uspeh takoj«. 7730-4

Prodaj

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Prodaj
skoraj nov pisalni stroj znamke »Diplomat Present«. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7704-6

Ping-pong prodaj.
Trnovski priistan 14-1. 7708-6

Prodaj
električen likalnik, dva letenca, brizgalica za škropljenje vrta, krogle za vrtnice, razne ženske obleke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7725-6

Kupim

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Krojaške odpadke
volnene in bombažne, pletilske ter šiviljske odrezke, kakor vse tekstilne odpadke kupuje: Gerkman, Hrenova ul. 8. J-99-M

Otroško stajico
dobro ohranjeno, kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stajica«. 7719-7

Pohištvo

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Krasno spalnico
orehova imitacija, in orehova kuhinja, ugodno prodaj: Pohištvo Gluhak, Ljubljana, Florjanska ul. 19. 7700-12

Prodaj
rabljeno kuhinjo in spalnico. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7732-12

Auto, moto

Tovarni avto
1½ do 3 tone kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7703-10

DKW motocikle

tovarniške nove, še nekatere komadov, dobavlja po originalnih tovarniških cenah. Glavno zastopstvo J. Lovše, Celovška c. 93. 7710-10

Tovarni avto
4tonska škoda, v najboljšem stanju, pogon: ogelje, s prometnim dovoljenjem, prav dobro pnevmatiko, prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7699-10

V najem

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

V Frigidairu
oddaj več separiranih, zaprtih prostorov, proti mali odškodnini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Napoleonov trg«. 7717-17

Kapital

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Posojilo
Lir 150.000.— isčem za dobo 3 mesecev. Vključiti na prvo mesto. Vprašati: Telef. 20-37. 7715-16

Sobe išče

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Opremljeno sobo
za enega ali dva gospoda isčem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točna plačnika 40«. 7701-23a

Prazno sobo
eno ali dve na Miklošičevi cesti ali Kolodvorski ulici, išče mlada stranka brez otrok, brez dan odsotna, za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prazno«. 7727-23a

Soba odda

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Lepo prazno sobo
separirano, sredina mesta, nova hiša, nudim brezplačno takoj oni dami, ki lahko odstopi kompletno posteljo ali spalni kavn in oblačilno omaro. Na zapeljivo moderna kopalnica in kuhinja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo ena oseba«. 7698-23

Sobico
z uporabo kopalnice s stalno toplo vodo, oddajam za takoj v vil, 13 minut od pošte. Ogled od 11. do 16. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7729-23

Opremljeno sobo
moderno, z dvema posteljami, oddaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7726-23

Sostanovalca
preprostega ali starejšega ženske, sprejem takoj na stanovanje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7718-23

Pridelki

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Piskav fižol
ali grah, ter sušene (ev. sveže) grahove luščice kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čisto in brez duha«. 7496-33

Živali

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Zatekla se je
mala papiga. Vprašati: Ciril-Metodova 16, priti. 7714-27

Izgubljeno

Aktovka.
Dotični gospod, ki je v moji predsobi vzel aktovko s sodnimi spisi, naj si aktovko obrzi, spise, ki so zanj brez vrednosti pa vrne na kakršni koli način, ali preko uprave lista ali v moji pisarni ali na stanovanju. Aškerčeva 15. — Deklica, ki mu je odprla, se ga spominja. Če v treh dneh spisov ne dobim, bom stvar izročil policiji. Dr. Boris Puc. 7709-28

Stroji

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Pisalni stroj
Torpedo, velik, predvolj- Sp. šiški za Lir 280.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hipoteka Lir 50.000«. 7720-20

Hišo v Zagrebu

kupim v vrednosti do 500.000 lir. Plačam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hiša«. 7722-20

Prodaj

dvostanovanjsko hišo v 5p. šiški za Lir 280.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hipoteka Lir 50.000«. 7720-20

Marija Černe

roj. Stroj

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 10. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalos, Hradskega cesta 82, na pokopališče v Štepanji vasi.

Ljubljana, dne 8. junija 1942.

Zalujoči: IVAN in MIRKO, sinova ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki so spremlili mojega nepozabnega dragega moža, oziroma očeta, gospoda

ANTONA KAJFEŽA

sodnega svetnika v pokoju v Ljubljani

do njegovega preranega groba, in ki so kakorkoli počastili njegov spomin, se najiskreneje zahvaljujem.

V Ljubljani, dne 8. junija 1942.

Zalujoča ZENA in HČERKA

trgovka

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 10. junija 1942. ob 4. uri popoldne z Zal — kapele sv. Andreja — na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. junija 1942.

Zalujoči:

LOJZE, mož — JELICA, SASI, otroka

MICI KRŽE, sestra — in ostalo sorodstvo

E. Salgari:

Črni gusar

Roman

»Carmaux!... Stiller! Na pomoč!« je gusar zaklical.

»Pustite... caballero!... Prepozno je!«

Kri mu je zalila usta.

Gusar je bil globoko presunjen. Še enkrat se je v slovo ozrl na hrabrega Španca, nato je pobral svoj krvavi meč in s klicem: »Mornarji, za me-noj!« znova planil v metež.

Boj v utrdbi je divjal še vedno z vso srditostjo. Za braniki na stolpih in v kazematah, povsod so se borili Španci z obupno togoto. Stari, hrabri gibraltarski poveljnik je ležal z vsemi svojimi častniki ubit na tleh. Vendar se ostanki njegovih čet še niso vdali.

Celo uro je trajalo klanje. Skoraj vsi branilci so popadali okrog zastave svoje daljne domovine.

Ta čas, ko so Olonezovi flibustirji drli v utrdbo, je Bask s svojimi ljudmi v naskoku zavzel drugo trdnjavo ter prisilil branilce, ki jim je obljubil, da jim pusti življenje, k predaji.

Okrog dveh je bil ta boj, ki se je bil pričel že zgodaj zjutraj, končan. Štiri sto Špancev in sto dvajset morskih razbojnikov je ležalo ubitih, nekaj po gozdih, nekaj v gibraltarskih trdnjavah in okoli njih.

33. poglavje

PRISEGA ČRNEGA GUSARJA

Med tem, ko se je množica gusarjev kakor deroča reka razlila po razoroženem mestu in začela pleniti, so njeni voditelji preiskovali nakopičena trupla v trdnjavi, naidejaje se, da najdejo med njimi omrženega Van Gouda.

Strašne slike so se jim ponujale pri vsakem koraku. Povsod kupi mrtvih, povsod od sabelj strahovit razsekana trupla s pohabljenimi rokami, razkinitimi glavami in ranami, iz katerih je še tekla kri. Povsod, na branikih in v dohodih h kazematam, si videl krvave luže.

Ko je Ventimiljski slišal ječanje ranjencev, je skušal obojim, gusarjem kakor Špancem, pomagati v njihovi bedi. S črnem Mokom in obema flibustirjema jih je vlačil izpod nakopičenih trupel in skrbel, da so jim neutegoma obvezali rane.

Že so mislili, da so prišli do malega vasi nesrečniki na vrsto, ko so iz kota dvorišča, kjer so ležali Španci in morski razbojniki drug preko drugega, začuli glas, ki se jim je zdel znan.

»Vode, caballeros!« je stokal nekdo izpod kupa mrtličev.

»Sveta nebesa!« je vzkliznil Stiller. »To je Katalanec!«

Takoj so jeli iskati ubožca. Kmalu se je pokazala dvojica dolgih, mršavih rok in okrvavljena glava.

»Carrai!« je zaklical mož, ki je spoznal rešitelja.

»Priatelj!« je v iskreni radosti vzkliznil Carmaux. »Kako sem vesel, da te najdem še živega! Upam, da ti niso prehu do delali teh dolgih kosti!«

»Kam si ranjen?« je vprašal gusar in mu pomagal, da je sedel.

»Dva udarca s sabljo imam: enega po ramenu, drugega v obraz!«

»Se ti zdi, da sta tvoji rani nevarni?«

»Bolita me hudo! Dajte mi piti!«

»Vzemi, prijatelj!« je rekel Carmaux in mu podal steklenico. »To te bo pokrepčalo!«

Katalanec, ki ga je močno žejalo, jo je izpil na dušek.

Nato se je obrnil k Črnemu gusarju: »Maracaibskega guvernerja iščete, kaj?«

»Si ga mar videl?«

»O, gospod, zamudili ste priložnost, da bi mu poklonili ovratnico, jaz pa, da bi mu vrnil svojih pet in dvajset palic!«

»Kaj hočeš reči?«

»To, da je lopov naprej slutil vašo zmago in se vobče ni tu izkrcal! Da ne bi padel vašim ladjam v roke, se je dal z karavelo grofa Lerma prepeljati na vzhodno obalo jezera. V Coru misli iti na suho in se vkrcati na kako špansko jadrnico!«

»Kam beži?«

»V Porto Cavallo! Ondi ima posestva in sorodnike!«

»Ali je vse, kar praviš, zanesljivo?«

»Seveda, gospod.«